

НОВИ САД - На данашњи дан 1877. године рођен је српски писац Петар Кочић, један од најистакнутијих српских реалиста, национални борац против аустроугарске окупације Босне и Херцеговине. По повратку са студија славистике у Бечу и службовања у Србији и Скопљу, дуго је био без посла, осуђиван је и тамновао је у Бањалуци и Тузли. У Бањалуци је покренуо лист "Отаџбина" који је забрањиван. Почео је песмама, али је убрзо прешао на прозу. Једрим и сажетим приповедањем и свежим поетским језиком, снажно је приказао планински завичај, живот у њему и судбину сељака, а у сатирама је бритко критиковао прилике у којима су живели босански сељаци под аустроугарском окупацијом. Дела: сатире "Јазавац пред судом", "Суданија", збирке приповедака "С планине и испод планине", "Јауци са Змијања".

Данас је субота, 29. јун, 180. дан 2019. До краја године има 185 дана.

1798 - Рођен је италијански писац Леопарди, изразити песимист. И у стиху и у прози створио је нов, снажан и модеран језик. Дела: "Песме", проза "Дијалози и есеји", "Зибалдон", дневник "Мисли".

1844 - Рођен је српски математичар и проналазач Љубомир Клерих, професор механике на Великој школи у Београду, члан Српске краљевске академије, министар просвете и привреде. Изумео је више направа с применом у рударству. Бавио се углавном теоријском механиком, написао је више научних радова и универзитетски уџбеник "Теориска механика".

1858 - Рођен је амерички војни инжењер Џорџ Вашингтон Геталс, који је довршио изграђу Панамског канала, први гувернер зоне Канала.

1869 - Скупштина Србије усвојила је Устав који су после смрти кнеза Михаила Обреновића 1868. сачинили Миливоје Блазнавац, Јован Ристић и Јован Гавриловић, намесници краља Милана Обреновића (тада кнеза). Био је то први демократски устав у Србији, с низом ограничења, што је било уобичајено у тадашњој уставној пракси Европе. Бројне европске земље у то време нису ни имале устав, а већина оних које су га поседовале је имала битно конзервативније устројство од Србије.

1880 - Француска је анектирала пацифичко острво Отахеите, сада познато као Тахити, француски протекторат од 1842. сада у саставу Француске Полинезије - прекоморске територије Француске.

1886 - Рођен је француски државник и финансијски стручњак Робер Шуман, творац "Шумановог плана" 1950, на основу којег су 1952. Белгија, Холандија, Луксембург, Западна Немачка, Италија и Француска створиле - Европску заједницу за угаљ и челик, претечу садашње Европске уније. Био је министар финансија 1946, председник владе од 1947. до 1948, шеф дипломатије од 1948. до 1953. и министар правде од 1955. до 1956.

1895 - Умро је енглески биолог и филозоф Томас Хенри Хаксли, ватрени поборник теорије Чарлса Дарвина. Снажно се противио традиционалној теологији и сковао је термин "агностицизам" (није спознао) да би описао сопствену позицију. Од 1883. до 1885. био је председник Краљевског друштва (Академија наука). Еволуционистичка схватања је изложио у делу "Место човека у природи". Остала дела: "Еволуција и етика", "Наука и култура", "Приручник компаративне анатомије кичмењака".

1900 - Рођен је француски писац Антоан Мари Роже де Сент Егзипери, аутор "Малог принца", једног од најлепших дечјих романа у светској књижевности. Литерата који је одисао аристократским духом у делима је величао моралну снагу личне жртве и херојства. Дела: "Пошта за Југ", "Земља људи", "Ратни пилот", "Мали принц".

1914 - Рођен је чешки диригент и композитор Рафаел Јероним Кубелик, који је већ у 20. години почео да диригује Чешком филхармонијом. Отишао је у избеглиштво 1948. а у отаџбину се вратио 1990. да би дириговао на Прашком пролећном музичком фестивалу. У међувремену је приређивао велике концертне турнеје у Великој Британији и САД, где се преселио 1950, поставши диригент симфонијског оркестра у Чикагу, а 1955. директор лондонског "Ковент Гардена". Дела: две симфоније, концерт за виолину и оркестар, концерт за виолончело и оркестар, концертино за флауту и камерни оркестар,

фантазија за виолину и оркестар, гудачки квартет, соната за виолину и клавир, опера "Вероника", кантата "Про меморија патрис", соло песме.

1921 - У Београду је извршен атентат на регента Александра Карађорђевића, док се враћао из Скупштине у којој је озаконио Видовдански устав. Са скела недовршене зграде на углу Милошеве и Масарикове улице молерски радник Спасоје Стејић, бацио је бомбу на регентову кочију, али је она запела за телефонске жице и експлодирала не погодивши циљ. Иза терористичког акта стајали су комунисти. Стејић је потом осуђен на смрт, али га је регент помиловао и пресуда је преиначена на 20 година робије.

1922 - Рођен је српски писац Васко Попа, члан Српске академије наука и уметности, најпревођенији српски песник у другој половини 20. века. Називан је језичким чудотворцем и последњим великим оригиналним песником. Дела: збирке песама "Кора", "Непочин-поље", "Споредно небо", "Усправна земља", "Вучја со", "Живо месо", "Кућа насред друма", "Рез", антологија народних умотворина "Од злата јабука", антологија поетског хумора "Урнебесник".

1939 - У првом комерцијалном лету преко Атлантика авион "Дикси клипер" долетео је из САД у Лисабон.

1941 - Умро је пољски државник, пијаниста и композитор, Игнац Јан Падеревски, професор Конзерваторијума у Варшави, који је од 1919. до 1921. био Председник владе и шеф дипломатије а 1940. председник Пољске. Дела: опера "Манра", "Пољска фантазија" за клавир и оркестар, једна симфонија, клавирска дела, соло песме.

1943 - У акту одмазде, после сукоба с борцима Расинског и Јужноморавског партизанског одреда код Ћалија, Немачка војска је у подножју брда Багдала у Крушевцу стрељала око 600 цивила. То место је названо Слободиште и на њему се сваке године одржавају манифестације "Свечаности слободе".

1949 - Јужноафричка Република (тада Унија) започела је спровођење специфичног политичког модела по имену - апартхејд. Званично, тај систем је значио раздвојен живот различитих расних групација у тој земљи, у стварности он је значио теоријску рационализацију за строги расизам и обесправљеност, на свим пољима, становника који

нису европског порекла.

1966 - Американци су у Вијетнамском рату први пут истовремено бомбардовали престоницу Северног Вијетнама Ханој и главну луку Хајфонг.

1967 - После победе у шестодневном рату са арапским државама, Израел је ујединио подељени Јерусалим, који је убрзо проглашен за престоницу Израела.

1974 - Марија Естела Исабелита де Перон проглашена је председником Аргентине, пошто је њен супруг Хуан Перон тешко оболео.

1974 - Велико клизиште, које се изненада покренуло око 160 километара источно од Боготе у Колумбији, усртило је више од 250 људи.

1980 - Вигдис Финбогадотир изабрана је за председника Исланда, поставши прва жена у Европи демократски изабрана за шефа државе.

1981 - Ху Јаобанг је на челу Комунистичке партије Кине наследио Хуо Гуофенга.

1992 - Исламски терористи су убили шефа владајућег савета Алжира Мохамеда Будиафа док је отварао културни центар у граду Анаба на истоку Алжира.

1995 - У најгорој мирнодопској несрећи у Јужној Кореји, у Сеулу се срушила петоспратна робна кућа, усртивши 502 особе.

1995 - Умрла је америчка филмска глумица Лана Тарнер, једна од најсјајнијих звезда Холивуда педесетих година 20. века. Филмови: "Они неће заборавити", "Љубав је снашла Ендија Хардија", "Др Џекил и Мр Хајд", "Поштар увек звони двапут", "Кас

Тимберлан", "Градић Пејтон", "Имитација живота", "Љубав има много лица", "Монсунске кише".

1998 - У затворској ћелији Међународног трибунала у Хагу трагично је настрадао бивши градоначелник Вуковара Славко Докмановић, извршио је самоубиство.

2000 - Услед велике олује, у близини индонезанског острва Сијау у Молучком архипелагу, потонуо је брод са око 500 путника. Несрећу је преживело само десетак људи.

2000 - Умро је италијански глумац Виторио Гасман, један од најбољих италијанских филмских и позоришних глумаца после Другог светског рата. Основао је и путујуће позориште и водио школу глуме. Филмови: "Срам", "Горки пиринач", "Ана", "Ако дозвољавате, говоримо о женама", "Бранкалеонова војска", "Мирис жене", "Толико смо се волели", "Живот је роман".

2001 - Руски пливач Роман Слудњов први је успео да 100 метара прсним стилем исплива за мање од минут, прешавши ту деоницу за 59,97 секунди.

2003 - Умрла је америчка глумица Кетрин Хепберн, која се истицала улогама психолошки сложених женских ликова. Глумила је у стотинак филмова, а рекордна четири Оскара за најбољу женску улогу добила је за остварења у филмовима "Ладолеж", "Погоди ко долази на вечеру", "Зима једног лава" и "Летњиковац на Златном језеру". Остали филмови: "Афричка краљица", "Женице", "Летње доба", "Марија Стјуарт", "Дуго путовање у ноћ", "Изненада прошлог лета".

2008 - Папа Бенедикт XVI и васељенски патријарх Вартоломеј одржали су заједничку литургију, у базилици Светог Петра у Ватикану. Духовне вође римокатолика и православних исказале су својим молитвама, одрзаним на латинском и грчком, жељу за јединством међу хришћанима. Наглашено је да је стална мисија Цркве да се не идентификује само са једном нацијом или културом, већ да буде Црква свих људи и да уједињује и мири човечанство. Свечаности у Риму и Ватикану уприлицене су поводом 2000. годишњице рођења апостола Павла.

2011 - Умро је српски глумац Стеван Гардиновачки, првак Дrame Српског народног позоришта у Новом Саду. Гардиновачки је више од четири деценије био је један од водећих глумаца најстаријег српског професионалног театра. Глумачку каријеру започео је у Суботици, наставио у Зрењанину, а 1969. постао је стални члан СНП-а.

2016 - Представљен је новоотворени Регионални научни центар у Новом Саду, организациона јединица Института за филозофију и друштвену теорију из Београда. Новоустановљени регионални центар утемељен је с циљем организације научног рада, научних скупова и трибина у Новом Саду и широм Војводине.

2017 - Међународни арбитражни суд у Хагу пресудио је да Словенији припадају три четвртине Пиранског залива као и слободан пролаз у међународне воде преко хрватских територијалних вода. Званични Загреб одмах је нагласио незадовољство пресудом.

(Танјуг)